

De ogen van Lea

Bij een aantal mensen in Tenach wordt iets meegedeeld over hun ogen. Uiterlijke kenmerken worden alleen genoemd als ze een functie hebben in het verhaal. Zo wordt van Izaäk en de priester Eli verteld dat ze blind waren door ouderdom. Tegelijk is het symbolisch. Izaäk ziet niet in dat Jakob de zegen moet ontvangen omdat die het eerstgeboorterecht al had. En Eli ziet niet in hoe slecht zijn zoons zich gedragen bij de tempel te Silo.

Van David wordt gezegd dat hij goede ogen had (geen ‘mooie’ ogen zoals de HSV vertaalt, of ‘sprekende ogen’ zoals de NBV21 vertaalt in 1 Samuel 16:12). Dat David goede ogen had blijkt later o.a als hij Goliath precies op het juiste plekje weet te treffen met de steen uit zijn slinger, waardoor deze neervalt.

De vraag bij Lea is waarom juist haar zachte ogen een belangrijke functie hebben in het verhaal. Het enige wat van haar ogen gezegd wordt is dat ze ‘zacht’ zijn.

Uit bovengenoemde voorbeelden blijkt dat wat over de ogen gezegd wordt een functie heeft in het verhaal. Wat betekenen de zachte ogen van Lea in Genesis 29:17 in het hele verhaal? Hieronder volgt mijn visie, zoals ik het met mijn ogen zie:

Dat Lea meer inzicht had dan anderen blijkt uit het hele verhaal. Wel gaat haar kijken gepaard met ‘zachtheid’, met betrokkenheid. Zij weet als enige, naast Laban en Rachel zelf, wat zich afgespeeld heeft tussen haar vader en zijn jongste dochter. Zij neemt het op zich om Jakob om de tuin te leiden, ook als moet zij daarvoor de haat van hem verdragen. Als zal blijken dat Rachel niet als maagd het huwelijk inging, zou Jakob zich bedrogen gevoeld hebben en het recht hebben het huwelijk ongeldig te verklaren. Om haar zuster van deze schande te vrijwaren neemt zij haar plaats in, en neemt daardoor vrijwillig de haat van haar man op zich. Lea verzacht door haar kijken de onderlinge verhoudingen.

Bij de geboorte van haar oudste zoon Ruben, waarin het werkwoord ‘zien’ voorkomt, komt dit kijken van haar weer terug.

Zo past de betekenis ‘haten’ heel goed in de verhouding tussen Jakob en Lea, want het motief van Lea om hem te bedriegen is Jakob volledig onbekend gebleven.

Het hoopvolle is wel, dat Jakob op zijn sterfbed, in Genesis 49: 31, niet Rachel noemt, maar Lea. Niet Rachel maar Lea wordt bij Abraham, Sara, Izaäk en Rebekka begraven. En daar, aan Lea’s zijde zal later ook Jakob begraven worden (Met dank aan Jelte Alma, die me hierop wees).

N.B.: In Juni schreef ik al over de incest tussen Laban en zijn dochter Rachel. Wie dit stukje niet heeft kan het bij mij opvragen.

Lukas A. de Groot, December 2024